Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KRUS/bcdLex-J/22
Názov predmetu	lexikológia
Rozsah	2P
Počet kreditov	4
Vyučujúci	doc. PhDr. Lukáš Gajarský, PhD. (hodnotiaci), doc. PhDr. Lukáš Gajarský, PhD. (prednášajúci), prof. Oleh Tyshchenko, DrSc. (skúšajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

30 % z celkového hodnotenia tvorí priebežné hodnotenie, ktoré pozostáva z plnení zadaní a úloh, aktivity na hodinách, krátkych testov počas semestra. Záverečné hodnotenie tvorí 70 % z celkového hodnotenia a pozostáva z ústnej skúšky.
Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):
A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Priebežné hodnotenie

30 % z celkového hodnotenia tvorí priebežné hodnotenie, ktoré pozostáva z plnení zadaní a úloh, aktivity na hodinách, krátkych testov počas semestra.

Záverečné hodnotenie

Záverečné hodnotenie tvorí 70 % z celkového hodnotenia a pozostáva z ústnej skúšky.
Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):
A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Výsledky vzdelávania

Úspešné absolvovanie predmetu študentovi umožní:
Vedomosti:
- získať základné teoretické vedomosti o lexikológii ako lingvistickej disciplíne a slovnej zásobe ruského jazyka a jej aspektoch,
- mať znalosti o slovníkoch a možnostiach ich využitia,
- orientovať sa v tendenciách súčasnej ruskej lexiky.
Zručnosti:
- prakticky uplatňovať teoretické vedomosti,
- používať vhodnú slovnú zásobu v štylisticky rôznorodých textoch,
- efektívne pracovať so slovníkmi,
- vedieť popísať lexikologický systém ruského jazyka, diferencovať ruskú lexiku podľa rôznych kritérií a analyzovať jej jednotky,
- dokázať diskutovať o prebraných témach a odbornej literatúre.

Profesijné kompetencie:
- aplikovať nadobudnuté odborné znalosti v praxi,
- dokázať uplatniť vedomosti a zručnosti v písomnej aj ústnej forme.
Prenositeľné kompetencie:
- zdokonaliť si písomný prejav,
- zlepšiť si rečovú kompetenciu,
- mať schopnosť tímovej práce.

Stručná osnova predmetu

1. Predmet lexikológie. Lexikológia a iné lingvistické disciplíny. Sémantická štruktúra slova. Lexikálny a gramatický význam slova.
2. Monosémia a polysémia v lexike. Lexikálny význam slova, priamy a prenesený význam.
3. Paradigmatické vzťahy v lexike. Lexikálna homonymia. Lexikálna synonymia. Lexikálna antonymia. Lexikálna paronymia.
4. Lexika cudzieho pôvodu, výpožičky zo slovanských a neslovanských jazykov. Cirkevnoslovanská lexika v ruštine (fonetické, morfologické a sémanticko-štylistické príznaky).
5. Aktívna a pasívna lexika (archaizmy, historizmy, neologizmy, okazionalizmy).
6. Prvá písomná previerka.
7. Spisovná lexika (štandardná lexika, termíny a profesionalizmy).
8. Nespisovná lexika (slangizmy, argotizmy, dialektizmy).
9. Odborná a hovorová lexika (kolokvializmy).
10. Publicistická a administratívna lexika. Knižná lexika.
11. Súčasne tendencie vo vývine lexiky (neologizácia, internacionalizácia, teminologizácia, ekonomizácia).
12. Druhá písomná previerka.

Sylabus predmetu

1. Predmet lexikológie. Lexikológia a iné lingvistické disciplíny. Sémantická štruktúra slova. Lexikálny a gramatický význam slova.
2. Monosémia a polysémia v lexike. Lexikálny význam slova, priamy a prenesený význam.
3. Paradigmatické vzťahy v lexike. Lexikálna homonymia. Lexikálna synonymia. Lexikálna antonymia. Lexikálna paronymia.
4. Lexika cudzieho pôvodu, výpožičky zo slovanských a neslovanských jazykov. Cirkevnoslovanská lexika v ruštine (fonetické, morfologické a sémanticko-štylistické príznaky).
5. Aktívna a pasívna lexika (archaizmy, historizmy, neologizmy, okazionalizmy).
6. Prvá písomná previerka.
7. Spisovná lexika (štandardná lexika, termíny a profesionalizmy).
8. Nespisovná lexika (slangizmy, argotizmy, dialektizmy).
9. Odborná a hovorová lexika (kolokvializmy).
10. Publicistická a administratívna lexika. Knižná lexika.
11. Súčasne tendencie vo vývine lexiky (neologizácia, internacionalizácia, teminologizácia, ekonomizácia).
12. Druhá písomná previerka.

Odporúčaná literatúra

BALÁŽ, G.: Russkij jazyk v sopostavlenii so slovackim. Morfologija. Bratislava 1989.
GVOZDARJOV, J. A.: Leksikologija i frazeologija. Moskva: MarT, 2009. ISBN 978-5-241-00870-1.
ORGOŇOVÁ, O. – BOHUNICKÁ, A.: Lexikológia slovenčiny. Učebné texty a cvičenia. Bratislava: UK, 2001. 254 s. SBN 978-80-8127-030-7 Dostupné na internete: http://stella.uniba.sk/texty/OOAB_lexikologia.pdf
SOKOLOVA, J. a kol.: Leksika sovremennogo russkogo jazyka. Teoretičeskij i praktičeskij kurs. Nitra: FF UKF, 2003. 282 s. ISBN 80-8050-600-0.

STĚPANOVA, L. – GAJARSKÝ, L.: Mir sovremennogo russkogo jazyka. Brno : Tribun EU, 2019. 97 s. ISBN 978-80-263-1528-5.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, ruský

Poznámky

- časová záťaž študenta: 120 hodín, z toho:
Prezenčné / Kombinované štúdium (P, S, C): 26 hodín
samoštúdium: 94 hodín